

SAYI : 53878609-101.07.04-E.2708

BAŞVURU NO : 2017/11532

KARAR TARİHİ : 26/02/2018

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN :

BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ :

-

BAŞVURUYA KONU İDARE :

Sosyal Güvenlik Kurumu

BAŞVURUNUN KONUSU :

Başvuranın, astsubay sınıf okulunda geçen sürelerine ilişkin emekli keseneği ve kurum karşılıklarının ilgili kurumdan tahsil edilmesi ve ödemiş olduğu tutarın iade edilmesi talebi hakkındadır. 13.9.2017

BAŞVURU TARİHİ :

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Başvuran, Türk Silahlı Kuvvetlerinde Astsubay olarak görev yaptığını, Deniz Astsubay Sınıf Okulunda 18 yaş altında geçen sürelerinin fiili hizmetten sayılması talebi ile açtığı davayı kazandığını, Sosyal Güvenlik Kurumunun bu sürelere ilişkin emekli keseneği ve kurum karşılığı tutarlarını tarafından talep etmesi üzerine söz konusu tutarı yatırdığını belirterek, bu sürelere ilişkin emekli keseneği ve kurum karşılığı tutarlarının mezun olunan yılın Astsubay Çavuş aylık ve katsayısı üzerinden hesaplanarak kurumu tarafından ödenmesini ve ödediği tutarın faizi ile iade edilmesini talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Sosyal Güvenlik Kurumu Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün başvuru konusuna ilişkin 30/11/2017 tarihli ve E. 605355679.619.002 sayılı yazısı ve eklerinde özetle;

2.1. 5510 sayılı Kanunun "5434 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri" başlıklı geçici 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrası gereğince, mezkûr Kanunun yürürlüğünden önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi çalışanlar ile bunların dul ve yetimleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümler de dâhil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapıldığı,

2.2. 29/6/1978 tarihli ve 2168 sayılı Kanunla 5434 sayılı Kanunun 12, 15, 31 inci maddelerinde yapılan değişlikle, astsubay sınıf okulu öğrencilerinin 18 yaşını bitirmelerinden sonra astsubay sınıf okullarında geçen sürelerinin fiili hizmetlerine eklenmesinin kabul edildiği ve buna göre, söz konusu düzenlemelerin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren astsubay sınıf okulu öğrencileri için de diğer iştirakçilerde olduğu gibi, 5434 sayılı Kanunun 14 ve 15 inci maddelerinde belirlenen esaslar dâhilinde ve emekli kesenekleri kendilerince, kurum karşılıkları ise ilgili kamu idaresince karşılanmak suretiyle ilgili dönemlerde emeklilik kesenek ve karşılıkları yatırıldıktan sonra bu sürelerin fiili hizmet süresi olarak değerlendirildiği,

2.3. 5434 sayılı Kanuna 2168 sayılı Kanunla eklenen geçici 170 inci madde ile de, bu Kanunun yürürlüğe girdiği 11/7/1978 tarihinden önce ortaokul ve dengi okulu, astsubay hazırlama okulu, lise ve dengi okulu mezunu olup da sınıf okullarını başarı ile bitirerek astsubay naspedilenlerin; astsubay sınıf okulunda 18 yaşını bitirdikten sonra geçen başarılı eğitim ve öğrenim sürelerine ait kesenek ve karşılık tutarının tamamının kendilerince ödenmesi halinde borçlandırılarak fiili hizmetten sayılmasına imkân sağlandığı,

2.4. Dolayısıyla, astsubay sınıf okulu öğrencilerinin 18 yaşını dolduruncaya kadar iştirakçi sayılmadığı ve 18 yaşın altındaki öğrencilik süreleri için herhangi bir kesenek veya karşılık tahsilatı yapılmadığı, bu öğrencilerin 18 yaşını doldurdukları tarihten sonra iştirakçi sayıldığı ve ilgili dönemlerde emeklilik kesenek ve karşılık tutarlarının Kurum hesabına yatırıldığı, 11/7/1978 tarihinden önce ortaokul ve dengi okulu, astsubay hazırlama okulu, lise ve dengi okulu mezunu olup da astsubay sınıf okullarını başarı ile bitirerek astsubay nasbedilenlerin 18 yaşını bitirmelerinden itibaren geçen okul sürelerinin ise borçlandırılmak suretiyle (astsubay çavuş olarak naspedildikleri tarihteki emeklilik keseneklerine esas aylıkları esas alınmak suretiyle hesaplanacak borç tutarının tamamı kendilerince ödenmesi şeklinde) fiili hizmetlerine eklendiği,

2.5. Kanun kapsamında hizmet sayılması mümkün olmayan bir sürenin, açılan dava sonucu mahkeme kararı uyarınca hizmete alınması ve toplam hizmet sürelerine ilave edilmesinin bu sürelerin, emeklilik yaşının tespitinde dikkate alınması hususunu da beraberinde getireceğinden, edim-karşı edim (nimet-külfet) esasına dayanan sosyal güvenlik kurumunun mali yapısı üzerinde olumsuz etki yaratmaması için, emeklilik keseneği ve kurum karşılıklarını zamanında ödeyen kişiler ile çeşitli nedenlerle daha sonra ödeyen kişilerin Kuruma ödeyeceği parasal değerin aynı olması gerektiği; bu durumun aynı zamanda Anayasamızın 10 uncu maddesinde ifadesini bulan eşitlik ilkesinin de gereği olduğu,

2.6. Diğer taraftan, kanun kapsamında olmaması nedeniyle kurumlarınca emekli keseneği ve kurum karşılığı gönderilmeyen sürelerin, aradan yaklaşık 15-20 yıl geçtikten veya emekli aylığı bağlandıktan sonra mahkeme kararları uyarınca hizmet sayılması işleminin geçmişe yönelik bir işlem olması dolayısıyla geçmişe ilişkin düzenleme getiren 5434 sayılı Kanunun geçici 170 inci maddesi hükmüne veya diğer borçlanma hükümlerine koşut bir uygulama olması nedeniyle astsubay sınıf okulunda 18 yaşın bitirilmesinden önce geçen sürelerin öğrenci olunan tarihteki mali hükümler esas alınarak 20-25 TL gibi tutarlar tahsil edilmek suretiyle hizmet olarak alınması sonucunda, emeklilik yaşının tespitinde, emekli aylıklarının arttırılmasında, emekli ikramiyesinin ödenmesinde dikkate alınacak olan bu süreye ait emeklilik keseneği ve kurum karşılıklarının görev yaptıkları kurumlardan tahsil edilmesinin hakkaniyet ilkelerine uymayacağı gibi kamu kurumunu da mali külfete uğratacağı ayrıca, ilgililer yönünden de sebepsiz zenginleşmeye sebep olacağı,

2.7. Bu nedenle, ilgili mahkeme kararları çerçevesinde aradan yıllar geçtikten sonra hizmet sürelerine eklenen 18 yaş altı öğrencilik süreleri için aynı kararlarda emekli keseneği ve kurum karşılıklarının ne şekilde tahsil edileceği hususunda herhangi bir belirleme bulunmadığı ve 5434 sayılı Kanunda öngörülen geçmişe yönelik hizmet değerlendirme işlemleri (borçlandırma ve ihya gibi) ile 11/7/1978

tarihinden önceki astsubay okulu öğrencilik sürelerinin daha sonra hizmetten sayılmasına yönelik 5434 sayılı Kanunun 170 inci maddesi hükümleri esas alınarak, astsubay sınıf okulunda 18 yaşın bitirilmesinden önce geçen sürele ait emeklilik keseneği ve kurum karşılıklarının;

- 5434 sayılı Kanunun geçici 170 inci maddesi kapsamında olanların astsubay naspedildikleri tarihteki derece kademelerinin bu dereceye ait mahkeme karar tarihinde varsa ek göstergelerinin ve emeklilik keseneğine esas aylığın hesabına ait tüm unsurların toplamının mahkeme karar tarihinde yürürlükte olan katsayılarla çarpımı sonucu bulunacak tutarlar esas alınarak yine aynı tarihteki kesenek ve karşılık oranlarına göre hesaplanarak tespit edilen borç tutarının tamamının,

-11/7/1978 tarihinden sonra harp okullarında ve astsubay sınıf okulunda öğrenim görmüş olanların ise subay veya astsubay naspedildikleri tarihteki derece kademelerinin bu dereceye ait mahkeme karar tarihinde varsa ek göstergelerinin ve emeklilik keseneğine esas aylığın hesabına ait tüm unsurların toplamının mahkeme karar tarihindeki yürürlükte olan katsayılarla çarpımı sonucu bulunacak tutarlar esas alınarak yine aynı tarihteki kesenek ve karşılık oranlarına göre hesaplanarak tespit edilen tutarın tamamının, tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içerisinde ilgililerden tahsil edilmek suretiyle hizmet sürelerine eklenmesi şeklinde işlem tesis edildiği,

2.8. Başvuranın da açtığı davayı kazanması sonucunda mahkeme kararı uyarınca, 18 yaşını bitirmeden önce astsubay sınıf okulunda geçen süresinin hizmet olarak alınabilmesi için astsubay naspedildiği tarihteki derece kademesinin, bu dereceye ait mahkeme karar tarihinde varsa ek göstergesinin ve emeklilik keseneğine esas aylığın hesabına ait tüm unsurların toplamının mahkeme karar tarihindeki yürürlükte olan katsayılarla çarpımı sonucu bulunan tutar esas alınarak yine aynı tarihteki kesenek ve karşılık oranlarına göre herhangi bir faiz ya da gecikme zammı istenilmeksizin hesaplanarak borç tutarının tamamının tarafınca Kurum hesabına yatırılmasının istenildiği, yapılan işlemin idare mahkemesi kararının uygulamasından ibaret olduğu,

2.9. Başvuru konusuna ilişkin olarak açılan davalardan bir kısmında, yürütmenin durdurulması istemlerinin reddedildiği ancak, Ankara 9. İdare Mahkemesinin 25/9/2017 tarihli ve E. 2017/2549 sayılı kararı ile başvuru konusuna benzer bir olayda dava konusu işlemin yürütmesinin durdurulduğu, açıklamalarına yer verilmiştir.

3. Sahil Güvenlik Komutanlığının başvuru konusuna ilişkin 10/11/2017 tarihli ve E. 69058843 1920 - 73995 - 17 sayılı yazısı ve eklerinde özetle;

3.1. Başvuru konusu taleplerin birçok davaya konu olduğu ve aynı zamanda bu taleplerin, Sosyal Güvenlik Kurumu ve Kuvvet Komutanlıkları ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığını ilgilendirmesi nedeniyle kurum olarak, Sosyal Güvenlik Kurumu ile dostane çözüm yolunun açık olmadığı değerlendirildiği,

3.2. Başvuranın, 21/12/1979 tarihi doğumlu olduğu, astsubay sınıf okuluna 30/08/1996 tarihinde girdiği ve sınıf okulunun tamamını 18 yaşın altında geçirdiği, Sosyal Güvenlik Kurumunun 16/08/2017 tarihli ve E. 4305322 sayılı yazısında, harp okulları ile astsubay sınıf okullarında 18 yaşın altında geçen sürelerin fiili hizmet sürelerine eklenmesi için dava açan ve açtıkları davaları kazananların, 18 yaşın altında geçen sürelerinin fiili hizmet sürelerine eklenmesi için hesaplanan borç tutarlarının tamamını kendilerinin ödemesi gerektiğinin ve Komutanlıklarınca yatırılması gereken herhangi bir tutarın bulunmadığının belirtildiği,

3.3. Sınıf okullarında 18 yaşın altında geçen sürelerin hizmetten sayılmasına yönelik başvuruların, bu durumdaki kişiler ile Sosyal Güvenlik Kurumu arasındaki dava sayısının ve Sosyal Güvenlik Kurumunun bu sürele ait borç tutarlarını hesaplama yöntemine yönelik şikâyetlerin arttığı gözlemlendiği,

3.4. Aslında kişilerin bu sürelerle ilişkin borç tutarını ödeyerek hizmetten saydırmaya istekli olduğu, Sosyal Güvenlik Kurumunun da talepleri reddetmesiyle ilgililer tarafından açılan çok sayıda davanın Kurum aleyhine sonuçlandığı ve yapılan temyiz ve istinaf başvurularının da reddedilerek anılan kararların kesinlik kazandığı ve Sosyal Güvenlik Kurumunun bu süreleri hizmetten saymak zorunda kaldığı,

3.5. Uyuşmazlık konusunun, borcun kimin tarafından ödenmesi hususundan çok ilgili süreler için çıkarılan borç tutarının fazla olmasından kaynaklandığı ve Sosyal Güvenlik Kurumunca çıkarılan borç tutarının hesabında hangi usulleri kullandığının araştırılmasının uygun olacağı ve borç miktarının hesabında düzeltme olması halinde bu konudaki birçok başvurunun dava yoluna gitmeden çözüleceğinin değerlendirildiği, ifade edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4. 18/10/1982 tarihli ve 2709 sayılı T.C. Anayasasının “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında;

“Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.”

5. 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun “Kurumun Görevi” başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında;

“Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.”

6. 31/05/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun “5434 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri” başlıklı Geçici 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında;

“Bu Kanunda aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde; iştirakçi iken, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak çalışmış olup bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak yeniden çalışmaya başlayanlar ile bunların dul ve yetimleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dâhil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.”

7. 08/06/1949 tarihli ve 5434 sayılı mülga Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun;

7.1. “Sandıktan Faydalanacaklar” başlıklı 12 nci maddesinde;

“Bu kanunla tanınan haklardan aşağıda (I) işaretli fıkroda yazılı yerlerde çalışanlardan, Türk uyruğunda olmak ve 18 yaşını bitirmiş bulunmak şartıyla, (II) işaretli fıkroda gösterilenler faydalanırlar.

I– Daire, kurum ve ortaklıklar:

a) Genel bütçeye giren daireler;

...

II– Faydalanacaklar:

...

j) Harp okulları, fakülte ve yüksek okullarda Türk Silâhlı Kuvvetleri hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken askerî öğrenci olanlar ile astsubay meslek yüksek okulları ve astsubay naspedilmek üzere temel askerlik eğitimine tâbi tutulan adaylar”

7.2. “Sandığın Geliri ve Tahsil Şekilleri” başlıklı 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde;

“Sandığın gelirleri şunlardır:

...

j) 15 inci maddenin (e) fıkrası ile 28, 34, 38, 39, 42, 56, 64, 65, 81 ve 89 uncu maddelere göre ödenecek paralar”

7.3. “Emekli Keseneğine Esas Tutulacak Aylık, Ücret ve Ödenekler” başlıklı 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi ile üçüncü fıkrasında;

“Harp okulları, fakülte ve yüksek okullarda Türk Silâhlı Kuvvetleri hesabına okuyanlar ile astsubay meslek yüksek okulları ve astsubay naspedilmek üzere temel askerlik eğitimine tâbi tutulanların öğrenci harçlıkları ile teğmen veya astsubay çavuş aylıkları arasındaki farkın keseneği aynı esaslara göre öğrenciler adına kurumlarınca ödenir.

...

Fakülte, yüksek okul veya meslek yüksek okullarında kendi hesabına okuduktan sonra muvazzaf subay veya astsubay naspedilen veya askerlik hizmetini takiben muvazzaf subay veya astsubaylığa geçirilen ve bir yıllık deneme süresini başarı ile tamamlayarak Türk Silâhlı Kuvvetleri kadrolarına asil olarak atananların yüksek öğrenim süresinin fiilî hizmetlerinden sayılması nedeniyle doğacak borçlanmaya ait borç miktarı, göreve başladıkları tarihteki rütbeleri aylığının emekli keseneğine ait unsurları ve borçlanmanın yapıldığı tarihteki katsayı rakamı esas alınarak hesaplanır. Borç miktarına ait kesenek ilgilinin aylığından kesilerek, karşılığı da kurumlarınca verilmek suretiyle, tebliğ tarihinden itibaren üç yıl içinde Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına ödenir.”

7.4. “Emekli Keseneklerinin Kesilme ve Sandığa Gönderme Şekli” başlıklı 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında;

“Emeklilik kesenekleri kurumlarca aylık, ücret veya ödeneklerin bordrolarında gösterilir ve bunların hak sahiplerine ödenmesi sırasında kesilir.”

7.5. 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi ile on birinci fıkrasında;

“Kurumlar 14 üncü maddede yazılı Sandık gelirlerinden;

...

ç) (j) fıkrasında yazılı olanları, ilgili maddelerinde gösterilen süreler içinde.

Sandığa veya Sandık adına postaya veya bankaya yatırmaya mecburdurlar.

...

(ç) fıkrasında yazılı süreler içerisinde yatırılmayan Sandık gelirleri ise, kurumlarından % 30 faizi ile birlikte 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre tahsil olunur.”

7.6. “Bu Kanunla Tanınan Hakların Başlangıcı” başlıklı 30 uncu maddesinde;

“İştirakçilere bu Kanunun 13 üncü maddesi ile tanınan haklar, durumlarına göre 14 üncü maddenin (a) veya (b) fıkraları gereğince ilk alınan keseneklerin ilgili bulunduğu ay başından başlar.”

7.7. “Fiili Hizmet Müddeti” başlıklı 31 inci maddesinin birinci, altıncı ve yedinci fıkralarında;

“Fiili hizmet müddeti, iştirakçinin 30 uncu madde gereğince bu kanunla tanınan haklardan faydalanmaya başladığı tarihten itibaren tam kesenek vermek suretiyle geçirdiği müddettir.

...

Harp okulları, fakülte ve yüksek okullar ile astsubay meslek yüksek okullarında sınıfını geçemeyen Türk Silâhlı Kuvvetleri mensubu askerî öğrencilerin, fazla öğrenim yılları fiili hizmet müddetlerinden indirilir. Fakülte, yüksekokul veya meslek yüksekokullarında kendi hesabına okuduktan sonra muvazzaf subay veya astsubay naspedilen veya askerlik hizmetini takiben muvazzaf subay veya astsubaylığa geçirilenlerin, normal süreyi aşan öğrenim süreleri fiilî hizmet müddetinden sayılmaz.

Bu okulları tamamlayamayanlar ve fakülte, yüksek okul veya meslek yüksek okullarında kendi hesabına okuduktan sonra astsubay naspedilmek üzere temel askerlik eğitimine tâbi tutulanlardan bu eğitimi tamamlayamayanlar buralarda geçen öğrenim ve eğitim müddetleri fiilî hizmet müddeti sayılmaz.”

7.8. Ek 21 nci maddesinde;

“Bir meslek veya sanat okulunu bitirenlerden, Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kazai rüşt kararı almak suretiyle Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına tabi ve öğrenimleri ile ilgili görevlere atanmalar hakkında, 5434 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde yazılı 18 yaşın bitirilmiş olması şartı aranmaz.”

7.9. Ek 30 uncu maddesinde;

“İştirakçilerin, emeklilik keseneğine esas olan derece ve kademelerinin mevzuata uygunluğu Sandıkça incelenir, eksik gönderilen kesenek ve karşılık farkları kurumlarından tahsil, fazla gönderilen kesenek ve karşılıklar kurumlarına iade edilir. Sandıkça mevzuata uygun olarak tespit olunacak derece ve kademe üstündeki derece ve kademe aylığı üzerinden emeklilik keseneği kesilmiş olması, iştirakçilere emeklilik bakımından bir hak sağlamaz.”

7.10. Geçici 170 inci maddesinde (29/06/1978 tarihli ve 2168 sayılı 5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve İki Geçici Madde Eklenmesine İlişkin Kanunun 4 üncü maddesi);

“Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce üniversitelerin çeşitli fakülteleri ile yüksekokullarda kendi hesabına öğrenim yaptıktan sonra muvazzaf subay naspedilenler ile yedek subaylık hizmetini takiben muvazzaf subaylığa geçirilenlerin bitirdikleri fakülte ve yüksekokulun öğrenim süresi, 31 inci maddenin 6 ncı fıkrası hükmü saklı kalmak kaydı ile fiili hizmet süresinden sayılır. Bundan doğacak borçlanma iştirakçiler tarafından muvazzaf subay naspedildikleri tarihteki teğmen aylığı üzerinden Emekli Sandığına dört yıl içinde ödenir.

Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce ortakokul ve dengi okulu, astsubay hazırlama okulu, lise ve dengi okulu mezunu olup da sınıf okullarını başarı ile bitirerek astsubay naspedilenlerin astsubay sınıf okullarında geçen başarılı eğitim ve öğrenim süreleri fiili hizmet müddetinden sayılır. Bundan doğacak borçlanma iştirakçiler tarafından astsubay naspedildikleri tarihteki astsubay çavuş aylığı üzerinden Emekli Sandığına bir yıl içinde ödenir. Emekli durumunda bulunan astsubayların sınıf

okullarında geçen başarılı eğitim ve öğrenim süreleri fiili hizmet sürelerine eklenerek kurumca gerekli işlemleri yapılır. Emekli Sandığına bu hizmet müddetleri için çıkarılacak borç miktarları iştirakçiler tarafından bir yıl içinde eşit taksitlerle Emekli Sandığına ödenir.” düzenlemelerine yer verilmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK’IN KAMU BAŞDENETÇİSİ’NE ÖNERİSİ

8. Başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, emsal yargı kararları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; başvuru konusuna ilişkin “Tavsiye Karar Önerisi” Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

9. Başvuran astsubay sınıf okulunda geçen, 18 yaşın altındaki sürelerinin fiili hizmet süresine eklenmesi isteminin reddi yönündeki idari işlemin iptali için açtığı davada, Balıkesir İdare Mahkemesi 30/12/2016 tarihli, E. 2016/426 ve K. 2016/2234 sayılı kararıyla, 5434 sayılı Kanunun ilgili hükümlerinde, astsubay sınıf okulu öğrencilerinin iştirakçi olarak ilgilendirileceğinin düzenlendiği, astsubay sınıf okulunu başarı ile bitirerek astsubaylığa naspedilenlerin astsubay sınıf okulunda geçen başarılı eğitim ve öğretim sürelerinin fiili hizmet süresinden sayılacağına belirtildiği, **bu sürelerin fiili hizmet süresinden sayılması konusunda 18 yaşından sonraki sürelerin dikkate alınacağına (ya da 18 yaşından önceki sürelerin dikkate alınmayacağına) ilişkin bir hükme yer verilmediği, bu nedenle astsubay sınıf okulu öğrencileri adına emekli keseneği yatırılmasını zorunlu kılan yasa hükmü de birlikte değerlendirildiğinde**, astsubay sınıf okulunu bitirerek doğrudan astsubaylığa naspedilenlerin, bu okulda geçen sürelerinin fiili hizmet süresinden sayılması için 18 yaşını bitirmiş olmaları şartının aranmaması gerektiği sonucuna ulaşıldığını belirterek, **başvuranın 18 yaşından önce astsubay sınıf okulunda geçen sürelerinin fiili hizmet süresinden sayılmamasına yönelik idari işlemin iptaline karar vermiştir.** Davalı idarenin istinaf başvurusunun reddedilmesi üzerine, idare başvuranın astsubay sınıf okulunda geçen döneme ilişkin 5434 sayılı Kanun ile iştirakçiliğini sağlamış ve söz konusu sürelerle ilişkin emekli keseneği ve kurum karşılığı tutarını başvurandan talep etmiştir.

10. **Astsubay sınıf okullarında 18 yaş altında geçen sürelerin 5434 sayılı Kanun kapsamında fiili hizmet olarak değerlendirilmesi gerekip gerekmediği hususu ile ilgili olarak**, Kurumumuzun 2016/5033 başvuru numaralı dosyası üzerinden yapılan incelemede, 23/05/2017 tarihli ve E.5091 sayılı karar ile 18 yaş altı okul sürelerinin kaza-i rüşt kararı sonrası döneminin fiili hizmetten sayılması, kaza-i rüşt öncesi döneminin ise fiili hizmetten sayılmaması yönünde kısmen tavsiye kısmen ret kararı verilmiştir. Ancak iş bu başvuruda olduğu gibi Mahkemeler kaza-i rüşt kararı olup olmadığına bakılmaksızın, 9 numaralı paragrafta belirtilen gerekçelerle, astsubay okulunda geçen sürelerin tamamının fiili hizmet olarak değerlendirilmesi yönünde kararlar vermektedir. İş bu dosyada da, başvuran hakkında, astsubay okulunda 18 yaş altında geçen tüm sürelerin fiili hizmetten sayılmasına karar verilmiş, anılan karar kesinleşmiştir. Bu nedenle kesinleşen kararın uygulanması noktasında, fiili hizmetten sayılan sürelerle ilişkin emekli keseneği ve kurum karşılıkları tutarlarının tamamının başvurandan talep ve tahsil edilmesi uygulamasının incelenmesi gerekmektedir. Zira başvuranın fiili hizmetten sayılan astsubay sınıf okulu sürelerine ilişkin, emekli keseneği ve kurum karşılığı tutarlarının kim tarafından ödenmesi gerektiğinin temel uyumsuzluk konusu olduğu anlaşılmaktadır.

11. 5434 sayılı Kanundan tanınan haklardan yararlanmak için, mezkûr Kanunun Türk uyruğunda olma ve 18 yaşını bitirmiş bulunma olmak üzere temelde iki şart aradığı görülmektedir. Yine mezkûr Kanun, harp okulları, fakülte ve yüksek okullarda Türk Silâhlı Kuvvetleri hesabına okuyan veya kendi

hesabına okumakta iken askerî öğrenci olanlar ile astsubay meslek yüksek okulları ve astsubay naspedilmek üzere temel askerlik eğitime tâbi tutulan adayların, Kanun tarafından tanınan haklardan yararlanacaklar arasında olduğunu düzenlemektedir. Askeri öğrenciler ile astsubaylara ilişkin söz konusu düzenlemenin, 29/06/1978 tarihli ve 2168 sayılı Kanun ile getirildiği görülmektedir. Öte yandan 2168 sayılı Kanunun, askerî öğrenciler ve astsubay adaylarını 5434 sayılı Kanun kapsamına almakla birlikte bir geçici madde de getirdiği anlaşılmaktadır. 7.10 numaralı paragrafta yer verilen bu geçici maddenin ise, 2168 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarih olan **11/07/1978 tarihinden önce** ortaokul ve dengi okulu, astsubay hazırlama okulu, lise ve dengi okulu mezunu olup da sınıf okullarını başarı ile bitirerek astsubay naspedilenlerin; astsubay sınıf okulunda geçen başarılı eğitim ve öğrenim sürelerine ait kesenek ve karşılık tutarının **tamamının kendilerince ödenmesi** halinde fiili hizmetten sayılmasına yönelik olduğu görülmektedir.

12. Ayrıca 2168 sayılı Kanun, 11/07/1978 tarihinden itibaren astsubay sınıf okulu öğrencilerinin, **öğrenci harçlıkları ile teğmen veya astsubay çavuş aylıkları arasındaki farkın keseneğinin öğrenciler adına kurumlarınca ödeneceğini düzenlemektedir.**

13. Diğer taraftan 2168 sayılı Kanunun, 5434 sayılı Kanunun 15 inci maddesini değiştiren ikinci maddesinin gerekçesinde ise; tasarının birinci maddesiyle 5434 sayılı Kanunun 12 nci maddesi II sayılı fıkrasının (j) bendinde yapılan değişikliğe paralel olarak 15 inci maddenin 670 sayılı Kanunla değişik (e) bendinin de değiştirilmesinin zorunlu olduğu ve 15 inci maddenin (e) bendine getirilen yeni hükümlerle, astsubay sınıf okulunda geçen bir yıllık süreleri emeklilik fiili hizmet müddetine eklenecek astsubay sınıf okulu öğrencileri için öğrenci harçlığı ile astsubay çavuş aylığı arasındaki farkın keseneğinin **diğer askerî öğrenciler gibi**, kurumlarınca ödenmesinin öngörüldüğü belirtilmektedir. Ayrıca 2168 sayılı Kanunun, 5434 sayılı Kanuna Geçici 170 inci maddeyi ekleyen dördüncü maddenin gerekçesinde de, yapılan değişikliklerle fakülte ve yüksekokullarda kendi hesabına okuduktan sonra muvazzaf subay naspedilenlerle yedek subaylık hizmetini takiben muvazzaf subaylığa geçirilenlerle astsubay sınıf okulları öğrencilerine tanınan hakkın bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce aynı kaynaklardan Türk Silahlı Kuvvetlerine katılmış olanlarla, yine Kanunun yürürlüğünden önce astsubay sınıf okullarını başarıyla tamamlamış bulunanlara da tanınmasının sağlandığı, fiili hizmet müddetlerinin artırılmasından doğacak borcun kendilerinden toptan alınmayıp, belirlenen süreler içinde taksitlerle tahsil edilmesinin öngörüldüğü ifade edilmektedir. (https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/CS_/t17/c038/cs_17038071ss0810.pdf)

14. Bununla birlikte 18 yaşın altında geçen ve fiili hizmetten sayılan sürelere ilişkin emekli keseneği ve kurum karşılığı tutarının davacıya borç çıkarılmasına yönelik tesis edilen işlemin iptali için **yürütmenin durdurulması talebi ile açılan E. 2017/2549 sayılı başka bir davada**, Ankara 9. İdare Mahkemesi 25/09/2017 tarihinde dava konusu işlemin yürütülmesinin durdurulmasına karar vermiştir. Söz konusu kararda; “... Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; fiili hizmet müddeti, iştirakçilerin 5434 sayılı Kanundan doğan haklardan faydalanmaya başladığı tarihten itibaren tam kesenek vermek suretiyle geçirdiği müddet olarak tanımlanmış; astsubay meslek yüksek okulları ve astsubay naspedilmek üzere temel askerlik eğitime tâbi tutulan adayların, 5434 sayılı Kanundan kaynaklanan tüm haklardan faydalanacakları belirtildikten sonra, bahsi geçen öğrencilerin öğrenci harçlıkları ile astsubay çavuş aylıkları arasındaki fark keseneğinin aynı öğrenciler adına kurumlarınca ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

Diğer taraftan, 5434 sayılı Kanunun Geçici 170. maddesinin 2. fıkrasında “**Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce**” cümlesine yer verilmek suretiyle, 5434 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce, astsubay sınıf okulunu bitirerek astsubay naspedilenlerin bu okullarda geçen

başarılı eğitim ve öğrenim sürelerinin fiili hizmet müddetinden sayılmasından doğacak borçlanmanın, iştirakçiler tarafından astsubay naspedildikleri tarihteki astsubay çavuş aylığı üzerinden Emekli Sandığına bir yıl içinde ödenmesi hüküm altına alınarak; **5434 sayılı Kanundan önce astsubay sınıf okullarında okuyan öğrencilerle, 5434 sayılı Kanundan sonra doğrudan iştirakçiliği sağlanan öğrenciler arasındaki eşitsizliğinin önüne geçilmesi için, isteğe bağlı borçlanma yapılmasının yasal zemini oluşturulmuştur.**

Danıştay On Birinci Dairesinin astsubay sınıf okulunda 18 yaş altında geçen sürelerin fiili hizmetten sayılmasına ilişkin açılan bir davada vermiş olduğu 28/3/2017 tarih ve E. 2015/6583, K. 2017/3022 sayılı kararında **“astsubay sınıf okulu öğrencileri adına emekli keseneği yatırılmasını zorunlu kılan Kanun hükmü de değerlendirildiğinde, astsubay sınıf okulunu bitirerek doğrudan astsubaylığa naspedilenlerin, bu okulda geçen sürelerinin fiili hizmet süresinden sayılması için 18 yaşını bitirmiş olmaları şartının aranmaması gerekmektedir.”** cümlelerine yer vererek, **emekli keseneklerinin öğrenciler adına kurumlarınca yatırılması gerektiğini vurgulamıştır.**

Bununla birlikte, dava konusu işleme dayanak alınan Diyarbakır 2. İdare Mahkemesinin 11/11/2016 tarih ve E. 2016/768, K. 2016/1325 sayılı kararında; **“Astsubay sınıf okulu öğrencileri adına emekli keseneği yatırılmasını zorunlu kılan Yasa hükmü de değerlendirildiğinde, astsubay sınıf okulunu bitirerek doğrudan astsubaylığa naspedilenlerin, bu okulda geçen sürelerinin fiili hizmet süresinden sayılması için 18 yaşını bitirmiş olmaları şartının aranmaması gerekmektedir.”** cümlelerine yer verilerek, emekli keseneklerinin öğrenciler adına kurumlarınca yatırılması gerektiği belirtilmiştir.

Olayda, her ne kadar dava konusu işlem içeriğinde Diyarbakır 2. İdare Mahkemesi kararı uyarınca davacının kurumla iştirakçiliğinin sağlandığı belirtilerek isteğe bağlı borçlanma kapsamında değerlendirilmişse de; **5434 sayılı Kanununun Geçici 170. maddesinin 2. fıkrasının, 5434 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra Kurumla iştirakçiliği doğrudan sağlananlar hakkında uygulanmasına olanak bulunmadığı, esasen yukarıda metnine yer verilen 5434 sayılı Kanun hükümleri gereğince davacının doğrudan iştirakçi olduğu ve emekli keseneklerinin Kanun gereği olarak Kurumlarınca yatırılması gerektiği sonucuna varıldığından, davacı adına 8.649,12 TL emekli keseneği tutarı çıkartılarak tahsiline ilişkin tesis edilen dava konusu işlemde hukuka uygunluk görülmemiştir.**

Diğer taraftan, mahkeme kararlarının gerekçeleriyle birlikte bir bütün olarak uygulanması gerektiğinden, Diyarbakır 2. İdare Mahkemesinin bahsi geçen kararında yer verilen **“emekli keseneklerinin astsubay sınıf okulu öğrencileri adına yatırılacağına”** ilişkin gerekçe dikkate alınmaksızın tesis edilen işlemde bu yönüyle de hukuka uyarlık bulunmamıştır.” değerlendirmelerine yer verilmiştir.

15. Bu kapsamda öncelikle, Sosyal Güvenlik Kurumunun, astsubay sınıf okulunda 18 yaşın altında öğrencilikte geçen sürelerle ilişkin emekli keseneği ve kurum karşılığı tutarının hesaplanmasında 5434 sayılı Kanununun Geçici 170 inci maddesini esas alarak başvurana borç çıkarmasının, 5434 sayılı Kanun hükümleri ile yukarıda yer verilen mahkeme kararlarına uygun olmadığı değerlendirilmektedir. Zira hem mahkeme kararlarında hem de 2168 sayılı Kanunun gerekçesinde değinildiği üzere, mezkûr geçici maddenin 2168 Kanununun yürürlüğe girmesinden önce astsubay sınıf okullarını başarıyla tamamlayanların astsubay sınıf okullarında geçen sürelerinin borçlandırma yapılarak hizmetten sayılmasına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla 2168 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra 30/08/1996 tarihinde astsubay sınıf okuluna giren başvuran açısından 5434 sayılı Kanununun Geçici 170 inci maddesinin uygulanması mümkün değildir. Geçici 170 benzeri bir uygulama

yapmak farklı bir borçlanma türü anlamına geleceğinden, Kanunda öngörülmeven bu tür bir borçlanma usulünün uygulanması da mezkur mevzuata uygun düşmeyecektir.

16. 2.2 numaralı paragrafta yer verildiği üzere, her ne kadar Soysal Güvenlik Kurumu 2168 sayılı Kanun ile getirilen düzenlemelerin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren astsubay sınıf okulu öğrencileri için de diğer iştirakçilerde olduğu gibi, 5434 sayılı Kanunun 14 ve 15 inci maddelerinde belirlenen esaslar dâhilinde ve **emekli kesenekleri kendilerince**, kurum karşılıkları ise ilgili kamu idaresince karşılanmak suretiyle ilgili dönemlerde emeklilik kesenek ve karşılıkları yatırıldıktan sonra bu sürelerin fiili hizmet süresi olarak değerlendirildiği açıklamalarına yer verilmişse de, mezkûr düzenlemelerin ayrıca astsubay sınıf okulunda geçen bir yıllık süreleri emeklilik fiili hizmet müddetine eklenecek **astsubay sınıf okulu öğrencileri için öğrenci harçlığı ile astsubay çavuş aylığı arasındaki farkın keseneğinin diğer askeri öğrenciler gibi**, kurumlarınca ödenmesinin öngörüldüğü görülmektedir. Dolayısıyla 18 yaşın üzerinde olan astsubay sınıf okulu öğrencilerinde olduğu gibi 11/07/1978 tarihinden sonra söz konusu öğrencilik döneminde 18 yaşın altında olan ilgililerin fiili hizmet süresinden sayılan öğrencilik sürelerine ilişkin emekli keseneği ve kurum karşılığının hesaplanmasında ve tahsilinde 2168 sayılı Kanun ile getirilen hükümlerin bir bütün olarak uygulanması gerekmektedir. Zira mahkeme kararları ile 5434 sayılı Kanunla iştirakçilikleri sağlanan kişiler ile 18 yaşın üstünde iken astsubay sınıf okullarında bulunan kişiler arasında emekli keseneği ve kurum karşılıklarının ödenmesi konusunda farklı bir uygulama yapılması, Anayasanın 10 uncu maddesinde ifade edilen kanun önünde eşitlik ilkesine aykırılık teşkil edecektir. Dolayısıyla 18 yaşın üstünde iken astsubay sınıf okulunda bulunan kişilerle başvuranın aynı hukuki durumda olduğu kabul edilmelidir. Bu kapsamda, eşitlik ilkesinin bir gereği olarak aynı hukuki durumda bulunanlardan kimileri için farklı kurallar uygulanmasını haklı gösterecek nedenlerin **anlaşılabilir, amaçla ilgili, makul ve adil olması ölçütlerine** sahip olması gerekmektedir. Getirilen düzenleme herhangi bir biçimde, birbirini tamamlayan, doğrulayan ve güçlendiren bu üç ölçütten birine uymuyorsa, eşitlik ilkesine aykırılık teşkil edeceği değerlendirilmektedir. **(Anayasa Mahkemesinin 26/05/1998 tarihli ve E:1997/32, K:1998/25 sayılı Kararı)** Sonuç olarak başvuranın, 18 yaşın üstünde astsubay sınıf okulu öğrencisi olanların öğrencilik sürelerinin fiili hizmet süresinden sayılmasında uygulanan kurallardan farklı kurallara tabi tutulması eşitlik ilkesine aykırıdır. Bu nedenle kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmesi Anayasal bir görevi olan idarenin, söz konusu süreler için belirlenen tutarı ödemesinin kamu kurumları açısından mali külfet oluşturacağı yönündeki 2.6 numaralı paragrafta yer verilen gerekçesine itibar etmek mümkün değildir. Bununla birlikte aynı paragrafta kurumlardan yapılacak tahsilatın ilgililer yönünden sebepsiz zenginleşmeye sebep olacağı iddiasına ise, Türk Silahlı Kuvvetler hesabına astsubay sınıf okulunda öğrencilikte geçen fiili hizmetin varlığı karşısında, haklı bir sebep olmadan bir başkasının malvarlığından zenginleşme şartının arandığı sebepsiz zenginleşme hükümlerinin somut olay açısından uygulama yeri olduğundan söz edilemeyeceği değerlendirilmektedir.

17. Öte yandan başvuru konusu somut olay kapsamında başvuranın astsubay sınıf okulunda geçen sürelerine ilişkin borç tutarının hesaplanmasına yönelik tesis edilen idari işlem açısından, başvurana borç çıkarılmasında 5434 sayılı Kanunun Geçici 170 inci maddesinin esas alındığı görülmektedir. Ancak mezkûr maddede yapılacak borçlandırma işleminin, iştirakçiler tarafından **astsubay naspedildikleri tarihteki astsubay çavuş aylığı üzerinden** yapılacağı düzenlenmesine rağmen; başvurandan ödemesi istenen tutarın, subay veya astsubay naspedildiği tarihteki derece kademesinin bu dereceye ait mahkeme karar tarihinde varsa ek göstergesinin ve emeklilik keseneğine esas aylığının hesabına ait tüm unsurların toplamının mahkeme karar tarihindeki yürürlükte olan katsayılarla çarpımı sonucu bulunacak tutarlar esas alınarak yine aynı tarihteki kesenek ve karşılık oranlarına göre hesaplanarak tespit edilmesinin hukuka aykırı olacağı değerlendirilmektedir. Diğer bir ifadeyle

başvuran hakkında borçlandırma işlemi yapılmasında esas alınan kanun hükümlerinin borçlanma hesabının yapılmasında uygulanmaması bir çelişki yaratmaktadır. Bununla birlikte Sosyal Güvenlik Kurumunun, borçlandırma işleminde ilgililerin yaklaşık yirmi yıl önceki öğrencilik dönemlerindeki mali hükümlerin esas alınmasının, hizmetten sayılan süreler karşılığında verilecek sosyal güvenlik hakları göz önüne alındığında nimet – külfet dengesini bozacağı gerekçesinin hakkaniyete uygun olduğu değerlendirilmektedir. Zira düşük miktarlarda emekli ikramiyesi ödenmesini konu alan başvurular hakkında Kurumumuzca verilen 09/10/2013 tarih ve 2013/42 Karar numaralı Tavsiye Kararında; *“Ayrıca, şikâyet başvurusunda bulunan vatandaşların, Anayasanın eşitlik ve hukuk devleti ilkesine aykırılığı, Anayasa Mahkemesi kararları ile ortaya konulan bir kanun hükmü nedeniyle, emekli oldukları yıllarda yoksun kaldıkları bir haktan yıllar sonra yararlanma imkanı doğmasına rağmen, yine söz konusu idare tarafından emekli olunan tarihteki katsayılar ve maaş üzerinden hesaplanan tutarın alım gücünün, ödemenin yapıldığı tarihin alım gücüne getirilmemesi, bulunan tutardan sadece altı basamak atılarak ödeme yapılmasının, Medeni Kanununun 2 nci maddesinde gösterilen dürüstlük kuralları, iyi yönetim ilkeleri, eşitlik ve hakkaniyet ilkeleri ile bağdaşmadığı,*

...

Söz konusu emekli ikramiyesi tutarlarının ödenmesinde, Tavsiye Kararının “Şikayet Konusuna İlişkin Uygulamalar” bölümündeki Yargıtay kararlarında sözü edilen “denkleştirici adalet kuralı”na uyulmasının hem hakkaniyetin hem de gerçek adaletin bir gereği olduğu, bu bakımından yargı kararları ile ödenmesine karar verilen emekli ikramiyesinin alım gücünün, ilk ödeme tarihindeki alım gücüne ulaştırılarak ödenmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.” değerlendirmeleri, Sosyal Güvenlik Kurumunun emekli aylığı bağlandıktan yaklaşık 30 yıl sonra yapacağı emekli ikramiyesi ödemelerinde nimet – külfet dengesini gözetmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle başvuru konusu somut olayda da, idarenin nimet – külfet dengesi ve Kurumun aktüeryal dengesini gözeterek, hesaplamayı güncel katsayılar üzerinden yapması hakkaniyetin bir gereğidir.

18. Kurumumuzca yapılan değerlendirme neticesinde; başvuranın 18 yaşın altında astsubay sınıf okulunda geçen sürelerinin mahkeme kararıyla fiili hizmet süresinden sayılmasından sonra, söz konusu sürelerle ilişkin emekli keseneği ve kurum karşılıklarının doğrudan başvurandan tahsil edilmesine yönelik idari işlemin hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır. Buna göre, yargı kararıyla da sabit başvuru konusu dönemlere ilişkin emekli keseneği (varsa öğrenci harçlıklarından kesilen Emekli Sandığı şahıs payları hariç) ve kurum karşılıklarının güncel katsayı üzerinden sadece başvurandan tahsil edilmesi işleminin hukuka ve hakkaniyete uygun olmadığı sonucuna varılmış olup, tahsil edilen tutarların (varsa öğrenci harçlıklarından kesilen Emekli Sandığı şahıs payları hariç) başvurana iade edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

19. 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin “İyi yönetim ilkeleri” başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup; Sosyal Güvenlik Kurumunun ve Sahil Güvenlik Komutanlığının, Kurumumuz tarafından istenen bilgi ve belgeleri süresinde gönderdiği ve böylece **“makul sürede karar verme” ve “kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi” ilkelerine uygun davrandığı,** ancak Sosyal Güvenlik Kurumunun başvuranın 28/07/2017 tarihli dilekçesine yaklaşık altı ay sonra cevap verdiği ve ayrıca verilen cevaplarda başvuranın hangi sürede hangi mercilere başvurabileceğini göstermediği, bu nedenle **“makul sürede karar verme”, “kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi” ve “karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi”** ilkelerine uymadığı anlaşılmış olup; idarenin bahse konu ilkelere de uygun davranması beklenilmektedir.

20. Başvuru konusuna benzer nitelikte çok sayıda dava açıldığı ve hala açılmakta olduğu anlaşılmakta olup, bu tür taleplerin dava aşamasına gelmeden hukuka ve hakkaniyete en uygun yöntemlerle çözmek amacıyla uygulama geliştirilmesinin, iyi yönetim ilkesinin bir gereği olduğu değerlendirilmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

21. 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup; Çanakkale İdare Mahkemelerinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Açıklanan gerekçelerle **BAŞVURUNUN KABULÜNE;**

Başvuran hakkında, astsubay sınıf okulunda geçen sürelerine ilişkin emekli keseneği ve kurum karşılıklarının 18 yaşın üzerinde astsubay sınıf okulunda bulunan askeri öğrencilere uygulanan hükümler kapsamında hesaplanarak tahsil edilmesine, Kanun gereği Kurumlarınca ödenmesi gerektiği halde başvurandan talep edilen tutarların tahsilinden vazgeçilmesine/ödenmiş ise faiziyle birlikte başvurana iade edilmesine yönelik işlemlerin makul sürede tamamlanması için **SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA**, 6328 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'na bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna, Kararın **BAŞVURANA, SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞINA ve SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI'na** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi